

Uutta suomalaista kuoromusiikkia
New Finnish Choral Music

100 JOULULAULUA

Lapsi-, nuoriso- ja naiskuorolle
sovittanut: *Ákos G. Papp*

5. OSA

Irlanti – Baskimaa – Espanja – Islanti

M121

Modus
Musiikki

100 JOULULAULUA

Lapsi,- nuoriso- ja naiskuorolle
sovittanut: *Ákos G. Papp*

5. OSA

Irlanti – Baskimaa – Espanja – Islanti

M121

ISMN M-55003-135--7

© Modus Musiikki Oy,

5. OSA – Irlanti

73. Nyt riemuin laulakaa. Löysin tämän kauniin joululaulun Irlannin kirkon The Church of Ireland virsikirjan (Church Hymnal, Dublin, 1960) lopussa olevasta lisäyksestä: Christmas Carols, nro 14. Alunperin maallinen laulu *All in a Garden Green* Will Balletin MS. 1600-luvun alussa syntyneestä luuttukirjasta. Sen säilytyspaikka on Trinity College, sen kirjasto Dublinissa. Laulun muutti myöhemmin jouluvirreksi Frederick W. Farrarin sanoitus (1831-1903).

74. Tallissa poikaa Maria hoivaa. Jouluvirsi samasta kirjasta nro 56. Siinä lukee vain, että sävelmä on kelttiläinen, ja sen nimi (*Tune*) on *Bunessan*. Laulu tunnetaan Suomessa maallisena lauluna *Morning has broken*, mutta sillä ei ole mitään tekemistä joulun kanssa. Jouluaiheiset sanat kirjoitti Mary MacDonald joskus 1800-luvun loppupuolella.

Baskimaa

75. Kolme ruhtinasta. Baskimaa haluaisi olla itsenäinen valtio, muttei ole. Se on alue Bis-kajanlahden pohjukassa. Baskialueeseen luetaan seitsemän maakuntaa, joista kolme on Espanjan, neljä Ranskan puolella. Näissä asuvilla baskeilla on yhteinen kulttuuri ja he puhuvat yhteistä kieltä: euskaraa. Heitä on vajaa kolme miljoonaa ja heidän arvellaan olevan muinaisten iberien jälkeläisiä. Laulun alkuperästä sanotaan vain, että Béarn, Baskimaa. Béarn sijaitsee Lounais-Ranskassa, johon viittaa myös laulun ranskankielinen nimi: *Nous sommes trois*. Tätä vauhdikasta laulua ei kuitenkaan voida listata ranskalaisten tai espanjalaisten joukkoon. Se kertoo Kolmen Idän Viisaan matkasta.

76. On vuoteena seimi. Käydessäni lapsikuoroni kanssa Hong Kongissa 1982, sain lahjaksi Kiinalaisen Kristillisen Kirjallisuuden Neuvoston toimittaman englanninkielisen virsikirjan *Hymns of Universal Praise* (Hong Kong, 1981), josta tämä laulu (nro 118) löytyi. Sen alkuperästä kerrotaan vain, että baskilainen. Se, että sävellaji on fryyginen, jonka kadenssi on FA-MI tai RE-MI (kuten tässä laulussa), viittaa siihen, että sävelmä on perinteinen, ja sillä lienee jo ikääkin.

Espanja

77. Herran äiti pesee vaatteet. Sain tämän laulun Saksasta nimellä *Muttergottes wäscht die Windeln*, mutta se on peräisin Kastiliasta, vieläkin tarkemmin Santanderista: *San Jose, al Nino Jesu*. Santander sijaitsee Espanjan pohjoisrannikolla ja on samannimisen läänin pääkaupunki. Erittäin kaunis ja lämminhenkinen laulu, pieni perheidylli. Se päättyy kuitenkin kyyneliin, koska Maria näkee jo Betlehemin tähden valoa kaukaa seuraavan synkän varjon.

78. Pieni paimenpoika. Tein matkan Keski-Amerikkaan marraskuussa 1999. Kaupat olivat täynnä kaikenlaista joulutavaraa, myös äänitteitä. Ostin sekä meksikolaisia että costaricalaisia CD-levyjä. Mexico Cityn kuuluisa laulukoulu Schola Cantorum de Mexico vahvisti myöhemmin olettamukseni, että suurin osa Väli- ja Etelä-Amerikassa lauletuista lauluista on alunperin Espan-jasta, samoin kuin asukkaiden uskonto, roomalaiskatolisuus ja koko kulttuuri. Lapsikuorojen ja pienten solistien esittäminä laulut kuulostivat hyvin viehättäviltä ja ne suorastaan houkuttelivat minut sovittamaan. Tämä laulu on kouluesimerkki siitä, miltä onnistuneen lasten joululaulun pitää kuulostaa. Minut tutustutti siihen Costa Rican television lapsikuoro.

79. Aasi katseli kummissaan. Pidämme ilman muuta selvänä, että joulun tapahtumista kerrotaan jonkun tietyn henkilön näkökulmasta: Joosefin, Marian, enkelin, paimenen, Idän viisaan, jopa Herodeksen. Entä eläimet? Kuuluuko joulu heillekin? Kyllä, koska niin on kirjoitettu: “Sillä niin on Jumala *maailmaa*

rakastanut...” (Joh.3:16). Eli ei pelkää ihmiskuntaa. Tämä laulu on mielenkiintoinen yritys kertoa lapsellisella, mutta samalla myös lasten rajattomaan mielikuvitukseen mahtuvalla tavalla, miten eläimet olisivat voineet kokea joulun ihmeellisiä tapahtumia. Kuulin tämänkin costaricalaisten lasten esittämänä.

80. Jeesus-lapsi. Tämä laulu tulee Galician maakunnasta. Olin ihan liikuttunut, kun tämän laulun sanat käännettiin minulle suomeksi ja selitettiin, kuinka kauniit ne olivat alkukielellä. Näin pieni lapsi selittää: heidän on helppo rakastaa pientä Jeesus-lastaa, ovathan hekin lapsia. Tässä laulussa on niin paljon hempeyttä ja charmia kuin ikinä yhteen pieneen lauluun voi mahtua. Jos se saa inspiroidun esityksen, kyllä tippa tulee silmään. Minulle lauloivat sen levystä meksikolaiset lapsikuorolaiset.

81. Paimenet. Lähi-Idässä lampaita ja paimenia riittää. Se oli niin 2000 vuotta sitten, ja on niin edelleen. Näitä yksinkertaisia ihmisiä ei voi ohittaa, heitä eivät ohittaneet aikanaan taivaan enke-litkään. Paimenten hahmoja värittää mielikuviutus sen mukaan, mistä maailmankolkasta katsotaan. Tämän laulun sain Costa Ricasta. Tiedoksi vielä sen verran, että CD-levyn sisältämät laulut ovat *Villancicos de Navidad* =joululauluja. Säveltäjistä ei ole tietoaakaan.

82. La Marimorena. Mietin pitkään, ottaisinko tämän laulun kokoelmaani? Mutta heti ensimmäisen esityksen jälkeen totesin, että olisi ollut tyhmää jättää se ottamatta. Aivan ihastuttava laulu! Sovitus on poikkeava siinä mielessä, että keskiosan esittää duetto hyräilevän kuoron säestyksellä. Kahden hyvän solistin puuttuessa kelpaa myös pieni ryhmä. La Marimorena on Neitsyt Marian nimi, kun espanjalainen lausuu sen rakkaudella ja kunnioituksella. Sain laulun Meksikosta. CD-levy sanoo vain, että laulu on *popular*, eli yleisesti tunnettu ja pidetty.

83. Seimessä tallin. Jo laulun espanjankielinen nimi *A la nanita nana* lupaa jotakin ihanaa. Ja ihana se onkin. Varoitin: kun cantus firmus siirtyy keskiääniin, 1. sopraanon on oltava todella piano, pallea korkealla, hymy suussa. Myöhemmin sävelmä muuttuu mollista duuriin, ja samalla se valmistaa huipennuksen: melodia siirtyy 2. alttoon ja pian laulu kääntyy kadenssiin. Tämänkin laulu löytyi costaricalaisten levyiltä. Tämä on paraatikappale, me esitimme sen ensimmäisen kerran kolmen kuoron, yli sadan kultakurkun, voimalla. Ja se soi upeasti!

84. Betlehemin kellot. Tämä kappale on sikäli erikoinen, että se on kahden eri laulun kombinaatio: *Campana sobre campana* ja *Los peces en el rio*. Ne ovat sisällöltään erilaiset, mutta muodoltaan, tunnelmaltaan ja vähän melodialtaan aika pitkälle samankaltaiset. Ensimmäisen duuri ja toisen molli sävellaji luovat tasapainoa. Meksikolaisen levyn lehdykkä ei kerro, mutta venezuelalainen laulukirja *Canciones Cultas Diversas* (Caracas 1978) paljastaa, että tuo ensimmäinen on andalusialainen joululaulu, siis peräisin Espanjasta. Varmasti toinenkin, koska vain espanjalaisissa joululauluissa on jopa kaloillakin rooli (esim. *En belén tocan a fuego*). Tämänkin laulu on ehdottomasti paraatikappale ja sen esitys kaipaa suurkuoroa.

Islanti

85. Kiitoslaulu. Ainoa maa Euroopassa, josta tiedetään, että siellä lauletaan lyydisiä sävelmiä, on Islanti. Mikä tekee niistä juuri Islannista niin suosittuja, on arvoitus. Totuus on, että monet muualta Islantiin kulkeutuneet, toisessa sävellajissa olleet sävelmät muuttuvat siellä vähitellen lyydisiksi. Tämä laulu on selvä ja puhdas lyydynen kansansävelmä ja aivan mahtava sellainen! Traditio vaatii, ettei sillä hienostella, vaan lauletaan päättäväisesti ja voimallisesti.

86. Suuri juhla. Hyvin tunnelmallinen, rauhoittava, hienosti rakennettu aiolinen kansan-sävelmä, jonka kadenssista puuttuu korotettu johtosävel. Sen löysi Islannin kansanmusiikin ja hymnologian suurmies pastori Bjarni Thorsteinsson 1800-luvulla Ólafsfjordissa, Islannin pohjoisessa osassa. Vain laulun 1. säkeistö on alkuperäinen, loput oli lisätty myöhemmin.

87. Kehtolaulu. Niinkuin otsikkokin kertoo, tämä on kehtolaulu (*vöggukvaedi*) Jeesus-lapsen seimestä. Sen sanat kirjoitti aikansa suurimpiin runoilijoihin kuulunut pastori Einar Sigurdson (1538-1626). Se ilmestyi ensimmäisen kerran piispa Gudbrandurin toimittamassa runokokoelmassa 1612. Melodian sävelsi Sigvaldi Kaldalóns (1881-1946), joka oli lääkäri.

88. Marian peitto. Tavattoman kaunis ja liikuttava joululaulu, jonka sanat kirjoitti Einar Ólafur Sveinsson (1899-1984), ja sävelmän Atli Heimir Sveinsson 1984. Laulu kuuluu kuoron rakastetuimpiin.

Jyväskylä, 2002 Ákos G. Papp

73 *Nyt riemuin laulakaa*

"In Sorrow and in Want"

Will Ballet's MS.
Lute-Book c. 1600, Irlanti
Suom. Pauli Ylitalo
Sov. Akos G. Papp

♩ = 120

1.) Tuu - lel - ta suo - jan sai Hän kyl - mään tal - liin vaan, kun rak - kau - ten - sa
2.) Kau - nis - ta kul - ke - a on toi - veit - tem - me tie, Se Bet - le - he - min
3.) Seu - ra - ten Hän - tä vain ei har - haan men - nä voi, Näin kul - ki - joi - den
4.) Pai - me - net köy - hät nuo ja rik - kaat ruh - ti naat tuon Lap - sen luo - on
5.) Sei - mes - sä pie - nen lap - sen vaik - ka näh - dä saat, Hän suu - rem - pi - on

läm - mön meil - le toi Hän tul - les - saan. —
sei - mel - tä — luo en - ke - lei - den vie. —
kii - tos - lau - lu kaik - ki - al - la soi: — Nyt rie - muin lau - la - kaa — te
kul - ke - neet. — Tien sen myös käy - dä saat! —
kuin on tääl - lä kuu - lut kü - nin kaat. —

74 *Tallissa Poikaa Maria hoivaa*

"Child in a Manger"

Kelttiläinen joululaulu Irlannista
Suom. Pauli Ylitalo
Sov. Akos G. Papp

♩ = 58

1.) Tal - lis - sa Poi - kaa Ma - ri - a hoi - vaa. Kel - lot nyt soi - kaa kun - ni -
2.) Aa - mu kun koit - taa, rak - kaut - ta riit - tää. Val - ke - us voit - taa, löy - tyy
3.) Ää - nen kun liit - tää en - kel - ten kuo - roon, Luo - jaam - me kiit - tää näin - kin

1.) Tal - lis - sa Poi - kaa Ma - ri - a hoi - vaa. Kel - lot nyt soi - kaa kun - ni -
2.) Aa - mu kun koit - taa, rak - kaut - ta riit - tää. Val - ke - us voit - taa, löy - tyy
3.) Ää - nen kun liit - tää en - kel - ten kuo - roon, Luo - jaam - me kiit - tää näin - kin

75

Kolme ruhtinasta

"Nous sommes trois"

Béarn, Baskimaa

Suom. Hilkka Norkamo

Sov. Ákos G. Papp

♩. = 63

1.) Rat - sas - tain kol - me ruh - ti - nas - ta i - täi - sen maan — ai - koo nyt
 2.) Il - lal - la myö - hään Je - ru sa - le - miin saa - pu vat. — "Mis - sä on
 3.) Bet - le - he - miin nyt saa - puu jouk - ko ruh - ti - nait ten. — Ku - mar - ta -

1.) Rat - sas - tain kol - me, kol - me ruh - ti - nas - ta i - täi - sen maan —
 2.) Il - lal - la myö - hään, myö - hään Je - ru - sa - le - miin saa - pu - vat. —
 3.) Bet - le - he - miin — nyt sa - puu, saa - puu jouk - ko ruh - ti - nait - ten, —

rien - tää län - nen suun - taan va - el - ta - maan ja kun - ni aa o - soit - ta -
 nuo - ri val - ti - as? ", — he tie - dus - ta vat. He - ro - des, hän säi - käh -
 en ne lah - jat tuo - vat luo lap - so sen. Mut' u - nes saan käs - kyn he

ai - koo län - nen suun - taan va - el - ta - maan ja kun - ni - aa o - soit - ta -
 "Mis - sä val - ti - as? ", — he tie - dus - ta - vat. He - ro - des, hän säi - käh -
 ja ne lah - jat tuo - vat luo lap - so - sen. Mut' u - nes - saan käs - kyn he

76 *On vuoteena seimi*

Baskilainen joululaulu

Suom. Hilikka Norkamo

Sov. Ákos G. Papp

$\text{♩} = 96$

1.) *On* *vuoteena* *seimi,* *ei* *keh-to-a* *lain,* *näin*
 2.) *Ja* *äänin* *nyt* *kar-jan* *laps'* *he-rää-kin* *noin,* *vain*

Her-ram-me *Jee-sus* *Hän* *le-vä-tä* *sai.* *Ja*
hy-my-ää *pie-ni,* *ei* *it-kun-sa* *soi.* *Nyt*

etc.

77 *Herran äiti pesee vaatteet*

"San Jose, al Niño Jesus"

Santander, Espanja

Suom. Hilikka Norkamo

Sov. Ákos G. Papp

$\text{♩} = 80$

1.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *ruu-sun* *ok-sil-la* *ne* *kui-vat-taa.*
 2.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *puh-taik-si* *ja* *val-koi* *sik-si* *saa.*
 3.) *Her-ran* *äi-ti* *om-pe* *lee-kin,* *kan-gas* *pa-la-sik-si* *lei-ka-taan.*

1.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *ruu-sun* *ok-sil-la* *ne* *kui-vat-taa.*
 2.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *puh-taik-si* *ja* *val-koi* *sik-si* *saa.*
 3.) *Her-ran* *äi-ti* *om-pe* *lee-kin,* *kan-gas* *pa-la-sik-si* *lei-ka-taan.*

1.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *ruu-sun* *ok-sil-la* *ne* *kui-vat-taa.*
 2.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *puh-taik-si* *ja* *val-koi* *sik-si* *saa.*
 3.) *Her-ran* *äi-ti* *om-pe* *lee-kin,* *kan-gas* *pa-la-sik-si* *lei-ka-taan.*

1.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *ruu-sun* *ok-sil-la* *ne* *kui-vat-taa.*
 2.) *Her-ran* *äi-ti* *pe-see* *vaat-teet,* *puh-taik-si* *ja* *val-koi* *sik-si* *saa.*
 3.) *Her-ran* *äi-ti* *om-pe* *lee-kin,* *kan-gas* *pa-la-sik-si* *lei-ka-taan.*

etc.